

Wijzigingsblad d.d. 1 januari 2019 bij de
"Richtlijn bodemkwaliteitskaarten versie 3 september 2007"

De Richtlijn bodemkwaliteitskaarten – versie 3 september 2007 wordt per 1 januari 2013 respectievelijk 1 januari 2014, 1 januari 2016 en 1 januari 2019 als volgt gewijzigd.

Wijzigingen per 1 januari 2013:

1. Stoffenpakket

In paragraaf 1.7 wordt op bladzijde 20 de volgende tekst:

"Let op: ingeval het standaardpakket uit NEN 5740 wordt aangepast en daarbij stoffen worden toegevoegd dan geldt het volgende. Gerekend vanaf de datum van ingang van de wijziging van NEN 5740 waarin het standaardpakket is aangepast heeft gedurende een periode van drie jaar voor de stoffen die zijn toegevoegd aan het standaardpakket niet te worden voldaan aan het minimumcriterium van 20 waarnemingen."

vervangen door:

"Let op: Voor de stoffen die bij aanpassing van NEN 5740 op 1 juli 2008 zijn toegevoegd aan het standaardpakket, te weten barium, molybdeen, cobalt en PCB's geldt het volgende:

- Voor PCB's heeft tot uiterlijk 1 januari 2014 niet te worden voldaan aan het minimumcriterium van 20 waarnemingen.

- Voor de stoffen barium, cobalt en molybdeen heeft tot 1 januari 2016 niet te worden voldaan aan het minimumcriterium van 20 waarnemingen.

Indien na 1 januari 2014 (voor PCB's) en na 1 januari 2016 (voor barium, cobalt en molybdeen) de bodemkwaliteitskaart niet voldoet aan het minimumcriterium van 20 waarnemingen verliest de bodemkwaliteitskaart zijn/haar geldigheid in het kader van het Bbk."

2. Onderzoeksstrategie

In paragraaf 1.7 wordt op bladzijde 20 de volgende tekst:

"Er wordt uitgegaan van de onderzoeksstrategie voor bodemkwaliteitskaarten van NEN 5740."

vervangen door:

"Er wordt uitgegaan van de onderzoekstrategie voor een onverdachte locatie (ONV) van NEN 5740."

Toelichting:

Stoffenpakket

Op basis van onderzoek naar de effecten van de toevoeging van Barium, Cobalt, Molybdeen en PCB's aan het stoffenpakket is gebleken dat er gerede twijfels zijn bij de representativiteit van de achtergrondwaarden van de metalen barium, cobalt en molybdeen. Met een andere achtergrondwaarde vervalt mogelijk de noodzaak voor opname van deze 3 stoffen in het standaard stoffenpakket. Om die reden is besloten om de vrijstelling om te voldoen aan het vereiste van tenminste 20 metingen per zone voor de metalen barium, cobalt en molybdeen te verlengen tot het moment dat de evaluatie van de Achtergrondwaarden door het RIVM heeft plaatsgevonden. Naar verwachting zal deze evaluatie plaatsvinden in 2015. Om die reden is de overgangstermijn verlengd tot 1 januari 2016.

Ook voor PCB's liep dit overgangsrecht af per 1 juli 2013. Het is van groot belang dat het aflopen van het overgangsrecht samenvalt met de introductie van een risicogrenswaarde voor de maximale waarden voor de bodemfunctieklasse wonen. Zonder die grenswaarde wonen zullen veel bodemkwaliteitszones ten onrecht ingedeeld worden in de klasse industrie.

Aangezien de afleiding van die grenswaarde wonen voor PCB's pas naar verwachting in april 2013 beschikbaar is, kan die grenswaarde pas bij een volgende wijziging van deze regeling in werking treden. Het overgangsrecht voor PCB's is om die reden verlengd tot 1 januari 2014.

Onderzoekstrategie

In de richtlijn bodemkwaliteitskaarten is verwezen naar een niet bestaande onderzoekstrategie uit NEN 5740. Die omissie is hiermee verholpen.

Wijzigingen per 1 januari 2014:

3. Indeling in deelgebieden voor stofgroep PCB's

Aan paragraaf 1.5 wordt op bladzijde 16 de volgende tekst toegevoegd, direct boven 'Voorbeeld:':

"Voor PCB is het organisch stofgehalte het enige onderscheidende kenmerk. Het hele beheergebied kan daardoor worden ingedeeld als 1 PCB-zone, tenzij er in het gebied duidelijk verschillen in het organisch stofgehalte worden aangetroffen. Daarom is het voor de stofgroep PCB toegestaan een andere indeling van het beheergebied te maken, waarbij de bestaande zones in één of meer deelgebieden worden samengenomen. Hierbij is het organisch stofgehalte maatgevend en kan de volgende indeling worden gehanteerd:

1. *tot 4% organisch stof;*
2. *4 tot 8% organisch stof;*
3. meer dan 8 procent organisch stof."

In paragraaf 1.6 wordt op bladzijde 18 onder ad 1 de volgende tekst:

"Daarbij wordt het deelgebied systematisch ingedeeld in 20 (globaal) even grote vakken (strata). In principe zou nu in elk vak een waarneming moeten liggen. Gegeven het feit dat er van het deelgebied al ten minste 20 waarnemingen beschikbaar zijn, wordt echter een minder streng criterium gehanteerd."

vervangen door:

"Daarbij wordt het deelgebied systematisch ingedeeld in 20 (globaal) even grote vakken (strata). In principe zou nu in elk vak een waarneming moeten liggen. Gegeven het feit dat er van het deelgebied al ten minste 20 waarnemingen beschikbaar zijn (30 waarnemingen voor PCB indien gebruik gemaakt wordt van de uitzondering voor PCB uit paragraaf 1.5), wordt echter een minder streng criterium gehanteerd."

In paragraaf 1.6 wordt op bladzijde 19 bij 'minimale eisen' de volgende tekst:

"er voor de deelgebieden voor alle stoffen ten minste 20 waarnemingen beschikbaar zijn;"

vervangen door:

"er voor de deelgebieden voor alle stoffen ten minste 20 waarnemingen (voor PCB 30 waarnemingen indien gebruik gemaakt wordt van de uitzondering voor PCB uit paragraaf 1.5) beschikbaar zijn;"

In paragraaf 1.7 op bladzijde 20, tweede alinea, eerste aandachtspunt wordt de tekst:

"voor het deelgebied geldt dat, voor de op de bodemkwaliteitskaart weer te geven stoffen, minder dan 20 waarnemingen beschikbaar zijn;"

vervangen door:

"voor het deelgebied geldt dat, voor de op de bodemkwaliteitskaart weer te geven stoffen, minder dan 20 waarnemingen (voor PCB 30 waarnemingen indien gebruik gemaakt wordt van de uitzondering voor PCB uit paragraaf 1.5) beschikbaar zijn;"

In paragraaf 1.7 wordt op bladzijde 23 bij 'minimale eisen' de volgende tekst:

"er voor de deelgebieden voor alle stoffen ten minste 20 waarnemingen beschikbaar zijn;"

vervangen door:

"er voor de deelgebieden voor alle stoffen ten minste 20 waarnemingen (voor PCB 30 waarnemingen indien gebruik gemaakt wordt van de uitzondering voor PCB uit paragraaf 1.5) beschikbaar zijn;"

Toelichting

In opdracht van Rijkswaterstaat Leefomgeving is door CSO onderzoek gedaan naar de 'Ruimtelijke verdeling gehalten stofgroep polychloorbifenylen (PCB) in bodemkwaliteitskaarten' (CSO, d.d. 4 juni 2013). Uit dit onderzoek volgt dat de kans op overschrijding van de achtergrondwaarde voor PCB gerelateerd is aan het organisch stofgehalte en dat dit, buiten de verdachte locaties, het enige onderscheidende kenmerk is aan een gebied. Het is dus niet noodzakelijk om bij actualisatie van de bodemkwaliteitskaart voor de stofgroep PCB vast te houden aan de bestaande indeling in deelgebieden zoals die wordt gehanteerd voor de andere stofgroepen, maar kan worden volstaan met een indeling in deelgebieden op grond van het organisch stof gehalte.

Op basis van de uitgevoerde statistische bewerkingen is tot de conclusie gekomen dat onderscheid kan worden gemaakt in drie categorieën:

1. tot 4% organisch stof;
2. 4 tot 8% organisch stof;
3. meer dan 8 procent organisch stof.

Daarnaast blijkt uit het onderzoek dat inzones met weinig PCB-waarnemingen (20-30) een vertekend beeld geeft van de kans dat in de zones waarnemingen boven het niveau van tweemaal de AW2000-waarde worden aangetroffen. Daarom is voorgesteld om specifiek voor de stofgroep PCB de minimumeis voor het aantal waarnemingen te verhogen in die gevallen dat de indeling in deelgebieden uitsluitend plaatsvindt op basis van het organisch stofgehalte. In het document 'Grondverzet met bodemkwaliteitskaarten' (Deltares in opdracht van SenterNovem/Bodem+, 2008) is aangegeven dat des te meer waarnemingen beschikbaar zijn, des te representatiever het beeld is van de werkelijke bodemkwaliteit. Bij minimaal 30 waarnemingen (en bij geen van de waarnemingen wordt de maximale norm voor de bodemfunctie Industrie overschreden) wordt er al een aanzienlijk hogere betrouwbaarheid behaald van de gemiddelde waarde. Het verdient daarom aanbeveling om in bodemkwaliteitskaarten alleen geclusterde deelgebieden te definiëren met minimaal 30 PCB-waarnemingen. Doordat de deelgebieden voor PCB zeer waarschijnlijk bestaan uit meerdere deelgebieden die zijn vastgesteld voor de andere stoffen, zijn ondanks de hogere eis van het minimumaantal waarnemingen voor PCB, op beheergebied niveau en in zijn totaliteit minder PCB waarnemingen noodzakelijk.

Met deze wijziging van de Richtlijn is beoogd om de correcte opname van PCB in bodemkwaliteitskaarten te bevorderen zonder dat onnodig extra metingen voor PCB uitgevoerd hoeven worden.

In principe worden bij het maken en actualiseren van de bodemkwaliteitskaart de stappen uit de Richtlijn bodemkwaliteitskaarten gevolgd. In het onderzoek van CSO is vastgesteld dat geen enkel indelingscriterium uit de Richtlijn bodemkwaliteitskaarten relevant is voor PCB. Het organisch stofgehalte daarentegen is wel van invloed op de kwaliteitskarakterisering van een gebied. Daarom kan ervoor gekozen worden om voor PCB na het definiëren van de (huidige) voorlopige deelgebieden (Stap 2 en Stap 4) en de beschikbaar zijnde representatieve bodemgegevens (Stap 3, inclusief voorbereidingen) aparte PCB-deelgebieden te definiëren. Deze zogenaamde PCB-deelgebieden worden gebaseerd op een clustering van de bestaande voorlopige deelgebieden voor zover sprake is van hetzelfde (gemiddelde) organische stofgehalte in de ranges van 0-4%, 4-8% en >8%. Hierna kan Stap 4 voor PCB worden afgerond. In Stap 5 worden alle deelgebieden gecontroleerd. Voor de deelgebieden voor PCB vindt controle plaats op een aanvullende minimumeis voor het vereiste aantal waarnemingen voor PCB (minimaal 30 waarnemingen indien sprake is van geclusterde deelgebieden). Vervolgens kunnen stap 6 t/m 8 worden uitgevoerd.

Indien gebruik wordt gemaakt van de uitzonderingsmogelijkheid voor PCB's ontstaan er PCB-deelgebieden die twee of meer deelgebieden op basis van de overige stoffen omvatten. In de bodemkwaliteitskaart wordt de indeling in deelgebieden voor de overige stoffen aangehouden en worden in die afzonderlijke deelgebieden telkens voor PCB de statistische kenmerken van het grotere PCB-deelgebied aangehouden".

Wijzigingen per 1 januari 2016:

4. Indeling in deelgebieden voor de stoffen barium, cobalt en molybdeen

Aan paragraaf 1.5 wordt op bladzijde 16 de volgende tekst toegevoegd, direct boven

'Voorbeeld:':

"Voor de stoffen kobalt en molybdeen is het toegestaan het beheersgebied niet of slechts gedeeltelijk in te delen in deelgebieden in deelgebieden indien wordt aangetoond dat de desbetreffende stof niet klassebepalend is."

In paragraaf 1.6 wordt op bladzijde 17 de volgende tekst:

"Er is sprake van voldoende informatie indien per deelgebied voor elke van de stoffen ten minste 20 meetgegevens beschikbaar zijn"

vervangen door:

"Er is sprake van voldoende informatie indien per deelgebied voor alle stoffen, met uitzondering van barium, ten minste 20 meetgegevens beschikbaar zijn. Voor de stoffen PCB's, kobalt en molybdeen kan worden volstaan met ten minste 30 waarnemingen indien gebruik gemaakt wordt van de uitzondering van deze stoffen zoals omschreven in paragraaf 1.5"

In paragraaf 1.6 wordt op bladzijde 18 onder ad 1 de volgende tekst:

"Daarbij wordt het deelgebied systematisch ingedeeld in 20 (globaal) even grote vakken (strata). In principe zou nu in elk vak een waarneming moeten liggen. Gegeven het feit dat er van het deelgebied al ten minste 20 waarnemingen beschikbaar zijn (30 waarnemingen voor PCB indien gebruik gemaakt wordt van de uitzondering voor PCB uit paragraaf 1.5), wordt echter een minder streng criterium gehanteerd."

vervangen door:

"Daarbij wordt het deelgebied systematisch ingedeeld in 20 (globaal) even grote vakken (strata). In principe zou nu in elk vak een waarneming moeten liggen. Gegeven het feit dat er van het deelgebied al ten minste 20 waarnemingen beschikbaar zijn (30 waarnemingen voor PCB, kobalt en molybdeen indien gebruik gemaakt wordt van de uitzondering voor deze stoffen zoals omschreven in paragraaf 1.5; geen eisen aan het aantal waarnemingen voor barium), wordt echter een minder streng criterium gehanteerd."

In paragraaf 1.6 wordt op bladzijde 19 bij 'minimale eisen' de volgende tekst:

"er voor de deelgebieden voor alle stoffen ten minste 20 waarnemingen (voor PCB 30 waarnemingen indien gebruik gemaakt wordt van de *uitzondering voor PCB uit paragraaf 1.5) beschikbaar zijn;*"

vervangen door:

"er voor de deelgebieden voor alle stoffen, met uitzondering van barium, ten minste 20 waarnemingen (voor PCB, kobalt en molybdeen ten minste 30 waarnemingen indien gebruik gemaakt wordt van de uitzondering voor deze stoffen zoals omschreven in *paragraaf 1.5) beschikbaar zijn;*"

In paragraaf 1.7 op bladzijde 20, tweede alinea, eerste aandachtspunt wordt de tekst:

"voor het deelgebied geldt dat, voor de op de bodemkwaliteitskaart weer te geven stoffen, minder dan 20 waarnemingen (voor PCB 30 waarnemingen indien gebruik gemaakt wordt van de uitzondering voor *PCB uit paragraaf 1.5) beschikbaar zijn;*"

vervangen door:

"voor het deelgebied geldt dat, voor de op de bodemkwaliteitskaart weer te geven stoffen, minder dan 20 waarnemingen (voor PCB, kobalt en molybdeen 30 waarnemingen indien gebruik gemaakt wordt van de uitzondering voor deze stoffen zoals omschreven in paragraaf 1.5; *geen eisen aan het aantal waarnemingen voor barium) beschikbaar zijn;*"

In paragraaf 1.7 wordt op bladzijde 23 bij 'minimale eisen' de volgende tekst:

"er voor de deelgebieden voor alle stoffen ten minste 20 waarnemingen (voor PCB 30 waarnemingen indien gebruik gemaakt wordt van de uitzondering voor PCB uit *paragraaf 1.5) beschikbaar zijn;*"

vervangen door:

"er voor de deelgebieden voor alle stoffen, met uitzondering van barium, ten minste 20 waarnemingen (voor PCB, kobalt en molybdeen 30 waarnemingen indien gebruik gemaakt wordt van de uitzondering voor PCB zoals omschreven in *paragraaf 1.5) beschikbaar zijn;*"

Toelichting

In de wijziging van de Regeling bodemkwaliteit van 30 oktober 2012 en in wijziging nummer 1 uit dit wijzigingsblad is de overgangsregeling voor barium, kobalt en molybdeen tot 1 januari 2016 verlengd. In verband met het aflopen van deze overgangsregeling is het noodzakelijk een wijziging van de Richtlijn bodemkwaliteitskaarten door te voeren. De wijziging houdt in dat voor deze stoffen onder voorwaarden niet voldaan hoeft te worden aan het minimumcriterium van 20 waarnemingen. Hiervoor bestaat de volgende aanleiding.

Voor barium bestaat op dit moment geen norm. De destijds voor deze stof geldende normen zijn per 4 april 2009 (Stcrt. 2009, 67) ingetrokken omdat de interventiewaarde lager was dan het gehalte dat van nature in de bodem voorkomt. Dit blijft gehandhaafd. De onderzoeksgegevens over barium moeten voortaan wel in de bodemkwaliteitskaarten worden meegenomen, aangezien barium onderdeel uitmaakt van het stoffenpakket, met dien verstande dat geen eisen worden gesteld aan het aantal waarnemingen. Deze gegevens kunnen namelijk een indicatie zijn voor de aanwezigheid van antropogene bronnen die ook andere verontreinigingen met zich mee kunnen brengen. Indien verhoogde bariumgehalten ten opzichte van de natuurlijke achtergrond worden aangetroffen ten gevolge van een antropogene bron, blijft de bestaande regeling in bijlage B, weergegeven in voetnoot 17 bij tabel 2 'Normwaarden voor toepassen van grond en baggerspecie in oppervlaktewater en voor de bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam waarop grond of baggerspecie wordt toegepast (waarden voor een standaardbodem, in mg/kg ds)', van kracht.

Voor kobalt en molybdeen is eerder al uit onderzoek gebleken dat deze stoffen vrijwel niet van invloed zijn op de kwaliteitsklasse die voor een zone wordt bepaald. Om deze reden zal naast de bestaande regeling worden toegestaan dat bij meer dan 30 waarnemingen per bodemlaag in het gehele beheergebied op niveau van (een deel van het) beheergebied mag worden onderzocht of deze stoffen invloed kunnen hebben op de bodemkwaliteitsklasse. Als dat niet het geval is mag voor kobalt en molybdeen voor elke bodemkwaliteitszone (in de zin van artikel 1.1 van de Regeling bodemkwaliteit) uitgegaan worden van de statistische gegevens van het beheersgebied. Er hoeft dan niet te worden getoetst aan het minimale aantal waarnemingen per zone (20) en per deelgebied (3).

Als dat niet het geval is en kobalt en molybdeen mogelijk wel bepalend voor de klasse zijn, blijven de normale regels onverkort van kracht.

Wijzigingen per 1 januari 2019:

6. Vooronderzoek

In paragraaf 1.1 op pagina 5 wordt de volgende tekst:

*“In **Stap 2** wordt op basis van een checklist vastgesteld welke kenmerken binnen het beheergebied naar verwachting een belangrijke rol spelen bij het definiëren van deelgebieden.”*

Vervangen door:

*“In **Stap 2** wordt op basis van vooronderzoek conform de NEN 5725 of NEN 5717 vastgesteld welke kenmerken binnen het beheergebied naar verwachting een belangrijke rol spelen bij het definiëren van deelgebieden.”*

In paragraaf 1.3 op pagina 9 wordt de volgende tekst:

“In deze stap wordt op basis van de in paragraaf 1.3.2 beschreven checklist met mogelijk onderscheidende kenmerken vastgesteld welke kenmerken bij het definiëren van deelgebieden worden meegenomen.”

Vervangen door:

“In deze stap wordt op basis van vooronderzoek conform de NEN 5725 of NEN 5717 vastgesteld welke kenmerken bij het definiëren van deelgebieden worden meegenomen.”

Toelichting

Vanwege wijzigingen in de Regeling bodemkwaliteit met betrekking tot het vooronderzoek is dit wijzigingsblad bij de "Richtlijn bodemkwaliteitskaarten versie 3 september 2007" noodzakelijk. Het doen van vooronderzoek overeenkomstig NEN 5725, onderscheidenlijk NEN 5717, is voortaan dwingend voorgeschreven. Het is immers van groot belang dat de verschillende belanghebbenden kunnen vertrouwen op de informatie over de kwaliteit van de grond of baggerspecie die in de milieuhygiënische verklaring is opgenomen. Goed uitgevoerd vooronderzoek is noodzakelijk voor een betrouwbare milieuhygiënische verklaring. In de nieuwe NEN 5725 en NEN 5717 is het vooronderzoek ten behoeve van deze verklaringen gebundeld en geharmoniseerd. Voor meer informatie over de wijziging ten aanzien van vooronderzoek wordt verwezen naar de nota van toelichting bij het wijzigingsbesluit van de Regeling bodemkwaliteit.

